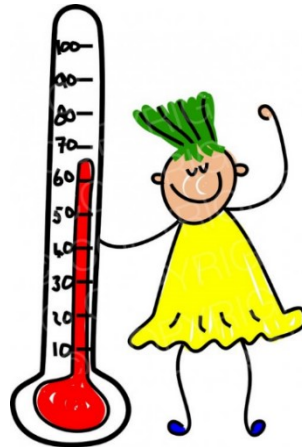

CDA Nunspeet
staat voor
luisteren,
verbinden &
samenwerken

ALGEMENE BESCHOUWING PROGRAMMABEGROTING 2020 – 2023

SIGNAALWERKING

CDA-fractie
Gemeente Nunspeet
9 oktober 2019

INLEIDING

De programmabegroting 2020 – 2023 is als een meerjarige sluitende begroting gepresenteerd. Al aanvulling op de begroting heeft het college begin oktober de Bijstellingsbrief op de Programmabegroting 2020- 2023 aangeboden, een brief met vergaande positieve consequenties voor de begroting en het dekkingsplan daarin. De bijstellingsbrief geeft wederom aan dat het principe van ‘trap op – trap af’ van de uitkering Gemeentefonds herzien moet worden. De grote, zowel positieve als mede negatieve, fluctuaties in de uitkeringen maken dat het op het niveau van de gemeente moeilijk is een betrouwbare meerjarenbegroting te presenteren.

Naast het afgeven van een realistisch financieel toekomstbeeld heeft ook elke begroting een sterke signaalwerking; het is de zichtbare thermometer. Vandaar ook onze titel ‘Signaalwerking’ van deze beschouwing.

Vraag 1

Is het college bereid de landelijke roep om een herziening van het 'trap op - trap af' uitkeringssystematiek van het Gemeentefonds te ondersteunen?

DE PROGRAMMABEGROTING OP ZICH

De begroting zit boekhoudkundig en lay-out technisch goed in elkaar. Dat verdient een compliment aan het college, de betrokken portefeuillehouder en aan de betrokken ambtenaren.

De digitale presentatie in Pepperflow is passend in het zich steeds verder ontwikkelen van digitale mogelijkheden en services. De CDA-fractie heeft, om de betrokkenheid van onze inwoners nog verder te stimuleren, de vraag uitgezet “Wat vindt u en jij van deze begroting?”

DE REACTIES OP DE CDA-VRAAGSTELLING

Het algemene beeld dat, zolang het de gemeente financieel goed gaat en de inwoners niet bovenmatig belast worden, de betrokkenheid bij de financiële begroting en verantwoording minimaal is, is ook nu weer bevestigd. Een paar algemene opmerkingen:

- Een insider kijkt anders naar de begroting zoals die in Pepperflow digitaal gepresenteerd is. Bij hem komen allerlei beelden naar boven en hij kan verbanden leggen tussen thema's, verantwoordelijkheden en politieke verhoudingen die hij in deze begroting tegenkomt. De vraag is dan in hoeverre de burger bij het lezen van dit zwaarlijvig document nog de finish zal halen.
- Indicatoren? Ja, prima dat ze er staan, maar klopt de invulling daarvan wel?
- Een in begrijpelijke taal opgestelde samenvatting van max. 2 x A4 over wat er het komende jaar gaat gebeuren en wat de stijging van de OZB noodzakelijk maakt zou zeer gewaardeerd worden.

DE CDA-KERNPUNTEN

De CDA-fractie heeft haar beoordelingszwaartepunten naast onze principes en kernpunten gelegd. Principes die ingaan op eigen - en overheidsverantwoordelijkheid en zorgzaam zijn voor elkaar. Duurzaamheid, burgerparticipatie, zorg, mobiliteit, onderwijs zijn daarbij onze kernpunten.

CDA-PRIORITEITEN VOOR DEZE PROGRAMMABEGROTING

In deze begroting is een aantal van onze ingediende prioriteiten herkenbaar teruggekomen en dat waarderen wij. Alleen de punten van ‘extra investeringen’ en het instellen van een paar specifieke reserveringen zijn niet echt uit de verf gekomen. Deels was dat al duidelijk geworden tijdens het raadsdebat over de ingediende begrotingsprioriteiten, zoals bijvoorbeeld het opnemen van een lastenpost ‘Hulpdiensten’. En het is ook duidelijk dat deze programmabegroting nauwelijks of eigenlijk geen ruimte heeft voor ‘extra investeringen’.

HET SOCIAAL DOMEIN

In Nunspeet is de zorg zoals in programma 1 benoemd en begroot goed geregeld. Er wordt op veel gebieden binnen het Sociaal domein actief ingezet op betrokkenheid, toegang en bijvoorbeeld arbeidsparticipatie. Toch vormen binnen de jeugdzorg de financiën en het ‘grip er op krijgen’ een groot probleemgebied. Dat wordt, helaas, nog steeds veroorzaakt door onduidelijke verrekenconstructies en de grote hoeveelheid en veelal dure disciplines die binnen de jeugdzorg werkzaam zijn.

Vanuit de raad heeft het college de opdracht gekregen met structurele oplossingen voor de financiële problemen op het taakveld jeugdzorg te komen. Daar wordt hard aan gewerkt, maar tot nu toe hebben die inspanningen nog niet tot een zichtbare structurele oplossing geleid. De vraag daarbij is of de tekorten nu liggen aan het feit van te weinig middelen of ligt de oorzaak vooral op het onvoldoende zicht hebben op de zorgvraag op korte en op lange termijn.

Vraag 2

Is het college bereid inhoudelijk te laten onderzoeken hoe de zorgvraag voor de jeugd zich de komende jaren zal ontwikkelen en welke middelen daar dan voor nodig zijn?

WELZIJSORGANISATIES

Het welzijn van de gemeente Nunspeet staat op een hoog peil. En dat welbevinden is vooral te danken aan de inzet van welzijnsorganisaties. Organisaties die, elk op hun eigen wijze en vanuit hun eigen identiteit en gesteund door een grote schare van onmisbare vrijwilligers, essentieel zorg in onze Nunspeetse samenleving leveren. Die inzet verdient vanuit de samenleving en vanuit de gemeente Nunspeet een grote waardering en zal in die zin dan ook ondersteund moeten worden. In de periode 2009 – 2019 is de totale bevolking in Nunspeet met 776 inwoners toegenomen. De groep 65+ is echter in die periode met 1667 inwoners vergroot. Deze groep maakt anno 2019 bijna 25% van alle inwoners uit. De conclusie is dan gerechtvaardigd dat de roep op welzijnsondersteuning in Nunspeet progressief zal toenemen. Signalen dat het op bepaalde onderdelen, zoals het AMVO-vervoer, niet goed gaat, moeten veel sneller en doelgericht worden opgepakt en vooral opgelost worden. Het AMVO-vervoer kent ook nog een duurzaamheidsdoel. De bussen zijn minder vervuilend dan de hoeveelheid auto's, die de functie van deze bussen, bij stopzetten, moeten compenseren.

Vraag 3

Bent u bereid naar mogelijkheden te zoeken het welzijnsbudget op een dusdanig niveau te brengen en structureel te houden dat ook bij een toenemende zorgvraag de welzijnzorgansiaties in staat zijn die zorgvraag te leveren?

Vraag 4

Bent u bereid het voortbestaan van de AMVO-bus te garanderen door middel van een structurele ondersteuning?

Vraag 5

Is het college bereid inhoudelijk te laten onderzoeken hoe de toename van inwoners van >65 jaar zich in de komende jaren zal ontwikkelen en welke beleid dat van de gemeente gaat vragen?

ONDERWIJS

Onderwijs is het machtigste wapen dat je kan gebruiken om de wereld te veranderen, aldus Nelson Mandela in 2003. Onderwijs als dé basis voor iedereen, ongeacht huidskleur, religie en afkomst. De gemeente heeft een specifieke verantwoordelijkheid daarin en dat is de basisinfrastructuur op orde brengen. Daar ligt dan ook een van de grote uitdagingen in de komende begrotingsperiode, uitdaging die er ook in het afgelopen jaren al waren. Ook bij de programmabeschuwing in 2018 heeft de CDA-fractie aangedrongen op meer tempo en slagvaardigheid op dit gebied en niet maar eindeloos doorgaan in het 'polderen' naar een IKC-eindoplossing.

Vraag 6

Kunt u een zo realistisch mogelijk tijdschema aangeven van de realisatie IKC's in Nunspeet?

VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN STEDELIJKE VERNIEUWING

Stedelijke vernieuwing, het klinkt wat vreemd in de oren, maar het past wel en als lezer mag je dat ook lezen als 'Dorpsvernieuwing'. Woningbouw voor jong en oud met een marktconforme diversiteit in omvang, prijs en locaties. En de gemeente moet de spelregels daarvoor helder krijgen en dat is niet gemakkelijk gebleken. Onduidelijkheden, verrassingen, misverstanden en vooral miscommunicatie hebben tot ergernis bij inwoners, maar ook bij de raad geleid. Dat moet anders. Voor het CDA geldt dat er op dit zo concrete programmagebied een maximale inspanning geleverd moet worden om een helder en onderbouwd beleid neer te zetten. Inspraak mag daarbij nooit leiden tot directief gedrag vanuit de gemeentelijke overheid. Het is en moet altijd gericht zijn op het 'ja, tenzij'.

Het realisatiebeeld van woningbouw in de kernen Nunspeet, Hulshorst en Elspeet is dat nieuwbouw wordt gerealiseerd, maar in Vierhouten dat maar niet wil lukken. Ook hier is duidelijkheid vereist, duidelijkheid naar de raad, die daar meerdere malen om heeft gevraagd, en naar de inwoners van Vierhouten zelf. Het gaat om hun toekomst en het levensloopbestendig zijn van hun dorp!

Vraag 7

Wanneer komt u met hernieuwde voorstellen voor woningbouw in Vierhouten naar de raad?

VOLKSGEZONDHEID, DUURZAAMHEID EN MILIEU

Het CDA vindt de aanpak op het gebied van duurzaamheid, die nu vooral gericht is op samenwerking en burgerinitiatieven, hoopvol. Maar ook dit jaar zetten wij vraagtekens of het voldoende is om de gestelde doelen op tijd te gaan halen en of het figuurlijke gaspedaal nog verder moet worden ingedrukt.

De gemeente Nunspeet heeft in maart 2015 met het ondertekenen van het Gelders Energie akkoord zich verbonden aan het halen van een aantal doelstellingen op het gebied van energiebesparing -en energieopwekking. Concrete meetpunten zijn daarbij in 2025 50% duurzame energieopwekking en -gebruik en in 2050 100%. Het halen van deze doelstelling is een enorme uitdaging, een uitdaging die, gegeven de omgevingsinvloeden van klimaatverandering en regelgeving, steeds verder in een keurslijf wordt geperst. Dat betekent dat de tijd van 'hoe gaan we het nu doen' echt voorbij is en het nu moet gaan om 'zo gaan we het doen'. Duurzaam denken en vooral doen, dat is in onze ogen het motto!

Daarom roepen wij het college op nog daadkrachtiger met voorstellen te komen en besluiten te gaan nemen, ook als die in ogen van al dan niet gegroepeerde inwoners niet kunnen. Het algemeen belang voor nu, maar nog veel meer voor onze toekomstige generaties, is te groot om op basis van een individueel belang niets te gaan doen. Lokaal en regionaal samenwerken op dit gebied is geen vraag, maar een must en deels gebeurt dat ook al in bijvoorbeeld in het opstellen van de Regionale Energie Strategie (RES).

De RES mondt uit in concrete plannen en vereist daar ook een invulling van. De lokale samenwerking met de Nunspeetse Energie Coöperatie kan met name bij de invulling daarvan van grote betekenis zijn.

Naar jaren van het 'aan de deur kloppen' is de problematiek rondom de aanrijtiden van de ambulance beland op het niveau waar het hoort: het ligt nu bij de minister op tafel, die, in samenspraak met de regio en zorgverzekeraars, afdoende maatregelen gaat nemen. Helaas is de recente constatering van minister Bruins daar dat de tienden van procenten vooruitgang niet doorzetten. De mogelijkheid bestaat nog steeds dat er in Nunspeet of in Elspeet een ambulancepost gevestigd kan worden. Indien nodig moet Nunspeet daar ook financieel snel op kunnen reageren.

Vraag 8

Bent u bereid om de vastgelegde duurzaamheidsdoelen in tijd en omvang te gaan halen intensief met de Nunspeetse Energie Coöperatie te gaan samenwerken?

Vraag 9

Welke mogelijkheden ziet u om in voorkomend geval een ambulancepost in Nunspeet dan wel in Elspeet te gaan realiseren?

VERKEER, VERVOER EN WATERSTAAT

Verkeersveiligheid en wegeninfrastructuur. Er staan veel voornemens, en terecht, op de gemeentelijke begrotingsrol met uiteraard de stationsomgeving met stip op 1. Maar dat is een groot locatiegericht project, op veel plaatsen moet er ook gewerkt worden aan het verbeteren en of in goede toestand houden van de wegeninfrastructuur. Als CDA vragen wij, wederom, nadrukkelijk voor het op peil brengen van alle fietspaden in onze gemeente. Fietspaden moeten gaan voldoen aan de vigerende breedte eisen, zeker gezien in het licht van toenemend fietsverkeer in een grote diversiteit van sport- en tourfietsers, al dan niet gebruikmakend van e-bikes. En daar waar een noodzakelijk fietspad ontbreekt, bijvoorbeeld langs een deel van de Gortelseweg in Vierhouten, dit zo spoedig te gaan realiseren. Voor het CDA-fractie is het motto op dit gebied "Verleidt de mensen om te gaan fietsen, dat is goed voor de gezondheid, goed voor de omgevingsbeleving én het is duurzaam"

In de begroting wordt gesproken over maatregelen ter voorkoming van wildaanrijdingen waaronder de aanleg van de rotonde Halfweg. Met die rotonde-aanleg is de CDA-fractie het eens, maar als het over de andere maatregelen gaat is al

jarenlang ons standpunt dat de snelheid tijdens nachtelijke uren naar beneden moet gaan en dat in combinatie met een modern wildsignaleringsstelsel.

Vraag 10

Wanneer komt u met voorstellen over de voorkoming van wildaanrijdingen op de Elspeter- en Eperweg naar de raad?

VEILIGHEID

De voorgenomen maatregelen staan allemaal ten dienste van het creëren van een veilige woon-, leef- en werkomgeving. Voor het CDA blijft dat de hoofdinspanning gericht moet zijn op het creëren dan wel het versterken van de veiligheidsbewustwording van onze inwoners. Allerlei maatregelen op papier zetten en opleggen is één, maar de geschiedenis heeft allang geleerd dat het daarmee wel moet beginnen. Maar zolang de acceptatie en het gedrag daarna er niet is, is het dweilen met de kraan open. Bewustwording door middel van gerichte publicaties en acties is in onze ogen de aangewezen weg om acceptatie te krijgen. Handhaving is onlosmakelijk verbonden aan het stellen van regels, hoe gering die in omvang en uitstraling dan ook mogen zijn. Dus handhaven moet, maar naar onze mening primair gericht op het corrigerend effect en strafend alleen daar waar de overtreding geen andere weg openlaat.

SPORT, CULTUUR, RECREATIE EN OPENBAAR GROEN

In de begroting haalt het college de deels, in tijd gezien verlopen, bestuurlijke kaders aan. Sommigen zijn of worden binnen korte tijd weer geactualiseerd en dat is een goede, maar ook vooral noodzakelijke vereiste. In de binnenkort verschijnende nieuwe visie toerisme en recreatie wordt ook de relatie met kunst, cultuur en het cultuurhistorische erfgoed en landschap in kaart gebracht. Opvallend is dan dat in het overzicht cultuur niet genoemd wordt. Er wordt verwezen naar een beleidsnota cultuurbeleid 2015- 2018, maar ook die is verouderd.

In die nota wordt aangehaald dat zich in Nunspeet een verschuiving aftekent van aandacht voor de artistieke en zakelijke waarden naar de maatschappelijke waarde van kunst & cultuur. Juist het realiseren van maatschappelijke waarde draagt meer dan ooit tevoren bij aan de legitimatie van de besteding van publieke middelen aan kunst & cultuur. De gemeente Nunspeet wil stimuleren dat de cultuursector zijn rol pakt in de maatschappelijke ontwikkelingen. De cultuursector staat dus niet los van de samenleving, ergo, kunst en cultuur dragen aantoonbaar bij aan de sociale cohesie in de Nunspeetse samenleving. Culturele instellingen worden daarbij geacht artistieke, zakelijke en maatschappelijke waarden te creëren, het zogenaamde cultureel ondernemerschap. Een loffelijk streven, maar dat vraagt wel om een passende structurele ondersteuning en tijdelijke maatregelen dagen anderen niet uit en uiteindelijk is het verloren geïnvesteerd geld. Het CDA pleit al jaren voor een concrete link tussen de opbrengsten van de toeristenbelasting met de partijen die zich daarvoor inzetten.

Vraag 11

Wanneer kan de raad een voorstel voor een nieuwe beleidsnota cultuurbeleid ontvangen?

Vraag 12

Bent u bereid de raad een voorstel aan te bieden m.b.t. een evenwichtiger toerekening van de opbrengst van de toeristenbelasting aan betrokken partijen?

Vraag 13

In deze begroting wordt er, wederom, incidenteel een aanvullende subsidie van 50.000 euro aan de stichting Nunspeet uit de Kunst verleent. Wat is de reden dat u dat niet structureel hebt begroot?

HET KULTURHUS IN ELSPEET

In de afgelopen jaren is de problematiek rondom vulling en exploitatie van het Kulturhus in een neerwaartse spiraal terecht gekomen. De CDA-fractie heeft daar meerdere malen voor aan de bel getrokken, maar, helaas, zonder zichtbaar resultaat. Begin 2019 is er een collegevoorstel gekomen voor overheveling van het gebouw naar de Oranjarahof. Dat voorstel kreeg niet de gevraagde raadsteun. Een grote groep inwoners van Elspeet heeft vervolgens het initiatief genomen om met een alternatief plan te komen, een burgerinitiatief pur sang! Vanuit die groep is er in de afgelopen maanden, op uitnodiging van het college, hard gewerkt aan een plan voor de toekomstige exploitatie van het Kulturhus en als zodanig ingediend.

Vraag 14

Wanneer kan de gemeenteraad een hernieuwd voorstel voor het beheer en exploitatie van het Kulturhus in Elspeet tegemoet zien?

ECONOMISCHE ZAKEN

Het gaat goed met de economie en ook in Nunspeet is dat zichtbaar. En dat maakt dat de bestuurlijke inspanningen op dit gebied goed haalbaar zijn en vooral gericht kunnen worden op een maximale serviceverlening en doelgerichte professionele communicatie. Samenwerken lokaal, intergemeentelijk en (boven)regionaal is daarbij een sleutelbegrip.

BESTUUR EN ONDERSTEUNING

‘We zijn er voor de burger. De burger is er niet voor ons’ Een aansprekende zin die ook het CDA van harte ondersteunt. Maar nu de invulling. Dat vraagt om een cultuurverandering, dat vraagt om een gedegen wijze van communicatie en inbeeldingsvermogen. Elke dag oog hebben voordat wat er buiten het gemeentehuis leeft. Voor de samenleving leven er op dit punt heel begrijpelijke en concrete zaken en dat zijn betrouwbaarheid, je houden aan je (eigen) regels en een goede toegankelijk- en bereikbaarheid. Dat zijn voor de CDA-fractie dan ook de criteria vanuit de optiek van de burger hoe het in de praktijk wordt gebracht en vooral hoe het wordt ervaren. Op het punt salariskosten wordt een besparing ingeboekt door een aantal vacatures niet in te gaan vullen. Gelijktijdig is het gegeven daar dat de gemeentelijke organisatie bij voortdurend veel en veelal duurdere externe bedrijven en mensen, al dan niet op projectmatige basis, moet inhuren om een klus te gaan klaren. Het beeld dat met het besparen op het ene punt er elders een kostenstijging gaat gebeuren komt dan wel boven-drijven.

Vraag 15

In hoeverre voorkomt u dat de door u ingeboekte besparing op de post ‘personeelskosten’ niet tegengesteld op de post ‘externe inhuur’ terugkomt?

DE BEGROTING IN CIJFERS

In de begroting gaat het uiteindelijk om de koele cijfers. Hoe zien de baten en lasten eruit, waar gaan we geld uitgeven voor wat en waar zitten de risico's.

Ook in deze begroting is het begrip ‘uitnullen’, een begrip uit de radiotechnologie waarbij storingen (lees uitgaven) worden weggedraaid (lees verschoven), toegepast. En dan kom je uiteindelijk op een sluitende begroting, want dat is voorgeschreven in het Besluit Begroting en Verantwoording. De vraag is echter of dat uitnullen dan ook leidt tot aanvaardbare keuzes, effecten en gewenste signaalwerking.

DE OZB STIJGING

Het CDA heeft er moeite mee dat de gemeente Nunspeet de OZB nu gaat verhogen. Het klopt wel met het indexeringsbeleid, maar in deze tijd is het eigenlijk hoogst ongelukkig. Als we naar het landelijk beeld kijken hebben we het alleen maar over de goede economische cijfers en daartegenover staat de klacht dat de burger er in Nederland niets of heel weinig van merkt. De ouderen en uitkeringstrekkers zien al lange tijd geen indexering van hun inkomen, maar zien de overheid, landelijk en lokaal, de belastingen en andere kosten maar laten stijgen om hun begroting sluitend te krijgen. De regelgeving gaat dus blijkbaar voor het de medemens, onze inwoners dus.

Vraag 16

In hoeverre is het mogelijk voldoende dekking van de begroting te krijgen zonder daarbij de OZB te laten stijgen?

DE SIGNAALWERKING VAN EEN SLUITENDE BEGROTING

De Nunspeetse programmabegroting 2020 -2023 is als een sluitende meerjarenbegroting gepresenteerd. Maar dat sluitend krijgen is wel ten koste gegaan van het beperken van dan wel het niet honoreren van een aantal nieuwe uitgaven en het opleggen van een aanzienlijke lastenverzwaring voor de burger van 6,5% OZB-belasting. Het financiële speelveld is daardoor beperkt geworden. Met name de financiële situatie op het taakveld Jeugd blijft heel zorgelijk en dat ondanks alle gedane en nog te nemen initiatieven om het tekort daadwerkelijk terug te brengen. Zeker op dit punt herhaalt de CDA-fractie haar oproep om een duidelijke en vooral krachtige signaalwerking af te geven. Er zijn gemeenten in Nederland die die signaalwerking daadwerkelijk invullen door hun begroting op het taakveld jeugdzorg niet sluitend te maken.

In deze begroting is het taakveld jeugdzorg sluitend gemaakt en daarmee wordt gelijktijdig het signaal om meer financiële steun vanuit het Rijk afgezwakt.

Vraag 17

In hoeverre bent u bereid de de signaalwerking concreet en krachtig te maken middels het benoemen van het tekort op de jeugdzorg en als zodanig ook in de begroting op te nemen?

DE NABIJE TOEKOMST

De begroting is bij het opstellen een momentopname en is vanaf het moment van goedkeuring op veel zaken onderhevig aan ontwikkelingen buiten de gemeente. Het concrete voorbeeld daarvan is de jaarlijkse onzekerheden over de uitkeringen van het Gemeentefonds waarbij de roep om een andere invulling van het 'trap op - trap af' systematiek te maken gelukkig steeds luider klinkt.

AFSLUITEND

Het CDA is van mening dat Nunspeet een financieel gezonde gemeente is en dat ook wil en moet blijven. Voor de CDA-fractie ontbreekt er in deze programmabegroting een duidelijk en krachtig signaalwerking naar het Rijk dat er omwille van de regelgeving het financiële speelveld van onze gemeente beperkt is geworden en er geen nog openstaande speelvlakken te vinden zijn waar t.b.v. onze Nunspeetse samenleving geïnvesteerd moet gaan worden.

Begroten is een zaak van keuzes maken, het zoeken naar een evenwichtige balans en het afgeven van de juiste signalen. Het CDA wenst het college en de gemeenteraad daarvoor alle wijsheid en zegen toe.

Nunspeet, 9 oktober 2019

CDA-fractie gemeenteraad Nunspeet,

Koos Meijer en Karel van Bronswijk